

Linköping får flygmuseum?

De gamla unika museiflygplanen på F 3 utgör en både patetisk och miserabel syn, där de i dag står "vingklippta" och tillfälligt uppallade i den gamla lägerhyddan från livgrenadjärtiden. Sedan planen togs fram ur gömmorna under jubileumsdagarna i höstas och några av dem to m luftades ännu en gång i sitt rätta element har man inte velat lägga ned tid och kraft på att återigen ställa i ordning i den provisoriska museilokalen. Förklaringen är att man väntar på att museifrågan slutgiltigt ska lösas.

Museet på F 3 har på senare år alltmer betraktats som ett provisorium. Flygplansamlingen har växt och museet har för länge sedan blivit så trångbott att flera flygplan måst förvaras utomhus. Lokalen - den gamla lägerhyddan byggd 1911 - har heller aldrig varit idealisk för sitt nuvarande ändamål. Bl a är den inte godtagbar ur brandsäkerhetssynpunkt. Att den ligger inom militärt område är också en olägenhet, som gjort och gör att det alltid måste bli en del problem med utomstående besökare.

Flygvapnet självt har inte några möjligheter att lösa museifrågan. Att bygga en speciell lokal och att få fram folk som sköter det hela kostar stora pengar och sådana finns det knappast utsikter att få anslagsvägen. Andra finansiella utvägar måste sökas och därför hälsades det med tillfredsställelse inom flygvapnet när Linköpings stadsfullmäktige 1961 tillsatte en kommitté för att utreda möjligheterna att skapa ett flygmuseum i Linköping. I fall ett lämpligt museum kunde skapas så ställde obefen för flygvapnet välvilligt i utsikt att museet skulle få ta hand om de unika samlingarna på F 3.

Löftet gäller dock med förbehållet att det nya museet måste skapas inom rimlig tid. I väntan på ett definitivt beslut har därför museimaterielen på F 3 tills vidare magasinerats provisoriskt. De flesta äldre flygplanen står uppställda med vingarna avmonterade och den övriga materielen är förvarad på ett så lite skrymmande sätt som möjligt.

Man tycks det finnas goda förutsättningar för att ett museum ska kunna skapas inom en nära framtid. Kommittén har nyligen avslutat sin utredning och avgivit ett omfattande förslag till fullmäktige, som väntas ta ställning till fr-

Bakom denna ålderstigna lägerhyddas träväggar döljs ännu så länge en del av världens mest unika museimateriel inom flygområdet.

gan i april-maj. Kommittén har bl a föreslagit att stadsfullmäktige uttalar sig för att ett flyghistoriskt museum förläggs till Vallaområdet i Linköping. Man har räknat fram att de byggnader som behövs för att bl a rymma ca 20 flygplan (bl a en B 3!) kommer att kosta minst 2 miljoner kr att bygga. Kommittén hemställer därför att den får undersöka möjligheten att erhålla bidrag av staten, företag och enskilda.

Det s k Vallaområdet i Linköping ligger kommunikationsmässigt väl till vid E 4:an. Där finns redan den berömda attraktionen "Gamla Linköping" - ett kulturresevat, till vilket man samlat en mängd oersättliga vittnesbörd om Linköpings historia och bebyggelseutveckling. Där har man också erbjudande av SJ att uppföra ett smalspårsmuseum och vidare har man planer på att skapa ett trädgårdsmuseum.

Ur flygvapnets synvinkel är det mycket som talar Forts. på sidan 29.

Så här trångbott var det i Malmen-museet. I det föreslagna Linköpings-museet ska flygplanen stå uppställda så att man får en god överblick över varje enskilt flygplan. Ovan fr v: S 6 B (Fokker), Miouport IV G och J 9 (Severaty Republic).

LINKÖPING FÅR FLYGMUSEUM?
Forts. från sidan 11.

för att den lämpligaste förläggningsorten av ett flygmuseum är just Linköping, som alltifrån militärflygets barndom varit en flygningens hög- borg och centrum i vårt land. Innan flygskolan i Ljungbyhed kom till utbildades de flesta av våra militärflygare på det gamla Malmen utanför staden. I dag är Linköping mer än någonsin ett flygcentrum genom Saab:s fabriker och genom flygförvaltningens försökscentral som tillsam- samsas med en jaktflottilj och en flygverkstad samsas om det gamla Malmenområdet. Men ändå finns det givetvis åtskilliga förespråkare för att ett flygmuseum förläggs till Stockholm, där samlingarna på Tekniska museet kunde bli ett gott komplement och dit den stora turistström- men söker sig.

Ett utslag av detta tänkande var en motion i Stockholms stadsfullmäktige samma år som Lin- köpingskommittén tillsattes. Motionären menade att man borde utreda möjligheten att skapa ett kommunikationsmuseum, som också bl a skulle rym- ma Malmslätt-samlingarna. Men motionen ligger fortfarande på remiss hos museinämnden, som bl a tillsammans med Tekniska museet och en del stat- liga institutioner skulle närmare undersöka sa- ken. Så det ser alltså ut som om Linköping har chansen att komma före Kungl huvudstaden!

I det här sammanhanget har det också talats om att skapa ett flygmuseum på Arlanda. Detta är avsett att visa utvecklingen inom civilflyget. På Arlanda finns en barack om 540 kvm i vilken luftfartestyrelsen tänkt inrymma museet. Pers- pektivritningar över inredningen finns redan och kan bara den ekonomiska sidan lösas så tor- de museet kunna start inom en inte alltför av- lägsen framtid.

De unika samlingarna på F 3, vilka betraktas som bland de värdefullaste i världen, började sammanställas de första åren av 40-talet. Ini- tiativet togs av dåvarande chefen för F 3, överste Hugo Beckhammar, och det är tack vare hans förutseende som vi i dag kan följa den flygmilitära utvecklingen under de första 50 åren alltifrån 1912 års Nieuport via ett fler- tal olika typer från olika tidsperioder fram till jetplanen.

Forts. på nästa sida.

Beckhammar, som var chef för F 3 1942 - 1951 sökte systematiskt igenom flottiljorrådet på jakt efter museala ting. Han fick god hjälp av äldre underofficerare, som kunde berätta om att på den eller den vinden låg någon gammal pryl. Han lyckades också få fram folk som restaurerade den gamla materielen så gott det gick. När t ex Nieuporten "upptäcktes" bestod den i stort sett bara av det ursprungliga träskelettet staggat med pianotråd, men den försågs med duk och rustades upp.

I dag, sedan flygförvaltningen tillfört museet en del materiel av senare årsmodeller, omfattar F 3-samlingarna 20 flygplan, 24 motorer, signalmateriel (20 föremål), elektrisk materiel (1 markradarstation, 1 ekohöjdmätare), navigeringsmateriel (11 föremål), säkerhetsmateriel (8), fotomateriel (30), stationsmateriel (7), väderleksmateriel (4), vapenmateriel (81) och övrig materiel (35).

PER SIEGBAHN